

scribi despre Sicilia
semeni docti, cu
istorice precise,
fixat de sens in
de mult s-a scris
minutena asta de
la, am ales sa scriu
ce ea - ca si despre
te lucrul dealtai -
arbitra trairilor mele
foare, intai si intai
zu mine, ca sa imi
strez vii emotiile
tru timpul in care
ai doar din amintiri.

Cristina Iliș

Cristina Iliș

CĂLĂTOR PRIN ȚARA LOR

LDI, cu mulțumiri,
câci mi-a găsit într-o zi

și m-a lăsat să descopăr
plăcerea de a scrie

Mie, căci a fost o dată
foarte frumoasă o zi
Cristina Iliș a fost o dată
foarte frumoasă o zi
Cristina Iliș a fost o dată
foarte frumoasă o zi

ISBN 978-606-8433-08-0
Iunie 2017

Cuprins

Tenerife – insula primăverii veșnice / 9

Sicilia – cornul de aur / 47

Capri – insula iubirii / 99

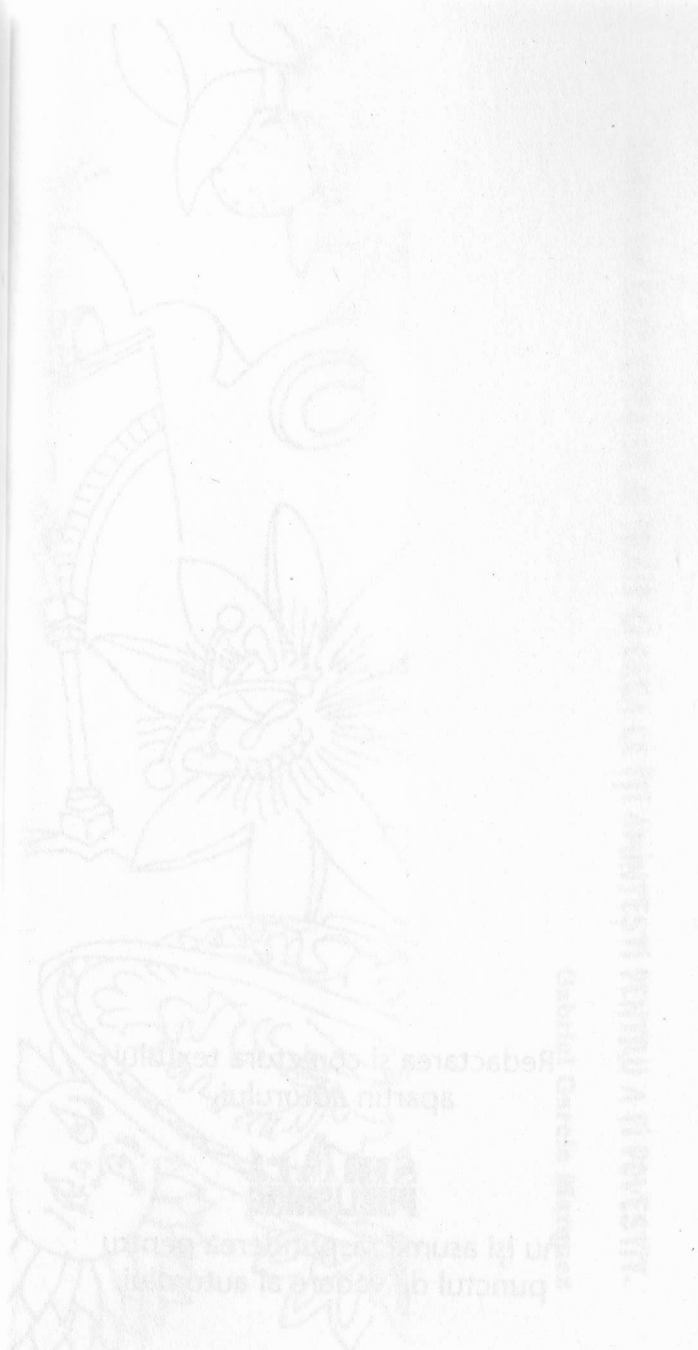
Nepal – sub acoperișul lumii / 127

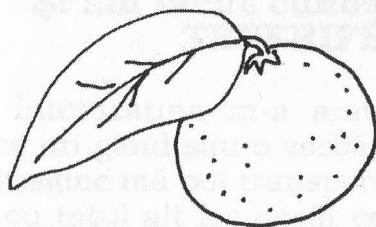
Kerala – tărâmul mirodeniilor / 197

Thailanda – țara orhideelor / 233

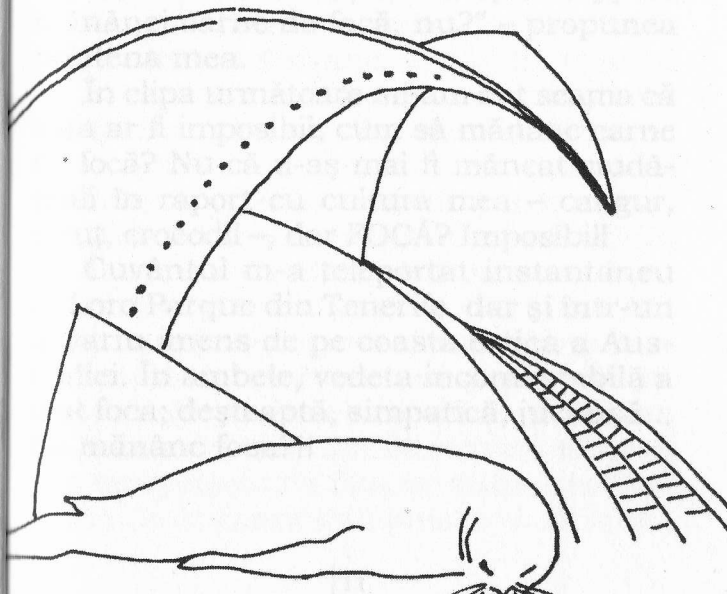
Singapore – orașul leului / 281

Bali – insula zeilor / 319

Tenerife *insula primăverii veșnice*

Și am făcut cunoștință cu **TENERIFE**

Întotdeauna m-a amuzat modul în care un gând sau o vorbă, un miros sau o imagine mă pot transporta instantaneu în cu totul alt loc decât cel în care sunt în clipa respectivă; este modul meu foarte personal de teleportare. Imagini, amintiri și trăiri îmi inundă clipa.

Vorbeam deunăzi despre experiența pe care mi-aș dori-o anul acesta: o călătorie în Groenlanda, în lunile de vară ale verii groenlandeze, să prind păstrăv cu mâna și să mă intersectez pentru câteva zile cu modul de viață al inuiților... „și să mănânci carne de focă, nu?” – propunea prietena mea.

În clipa următoare mi-am dat seama că asta ar fi imposibil; cum să mănânc carne de focă? Nu că n-aș mai fi mâncat ciudățenii în raport cu cultura mea – cangur, struț, crocodil –, dar FOCĂ? Imposibil!

Cuvântul m-a teleportat instantaneu în Loro Parque din Tenerife, dar și într-un acvariu imens de pe coasta estică a Australiei. În ambele, vedeta incontestabilă a fost foca; deșteaptă, simpatică, jucăușă... Să mănânc foca?!!

Iarna lui 2005. O motivație puternică și o curiozitate pe măsură m-au adus în Tenerife cu o zi înainte de Crăciun, având în bagaje, pe lângă hainele necesare și câteva informații acoperitoare, credeam eu, pentru cât de mici și pierdute în imensitatea oceanului erau cele 7 insule vulcanice – Tenerife, La Gomera, La Palma, El Hierro, Gran Canaria, Fuerteventura, Lanzarote. Știam că Tenerife este una dintre ele, că are peste 800.000 de locuitori, dar că populația se înmulțește cu cinci datorită turiștilor, în plin sezon, că întregul arhipelag Insulele Canare aparține de Spania, chiar dacă este mult mai aproape de Maroc, că aici se află cel mai înalt munte spaniol, El Teide – 3718 m unde, culmea, este zăpadă și, uneori, se schiază, chiar dacă jos, la poalele lui, vânticelul ce adie sau bate agitat mai tot timpul și temperatura medie de 20 de grade iarna și 26 de grade vara sunt expresia categorică a unei primăveri veșnice.

Mai știam ca înaintea mea, prin Insulele Canare (al căror nume nu are nicio legătură cu ciripitorii galbeni, ci după cum se spune, cu câinii foarte mulți găsiți pe insule, când au fost descoperite de spanioli, pe la 1400), în afara turiștilor europeni mai trecuseră cu diverse motive Columb – în drum spre America, amiralul Nelson și generalul Franco. A, da, și mai era acolo pentru o perioadă de timp și fiica mea.

Când ajungi într-un loc, există întotdeauna o primă impresie care se va asocia mereu cu locația, lipindu-se de ea ca un timbru. În acest caz, pentru mine, denumirea de Tenerife vine la pachet cu un sandwich cu ton, din conservă, evident, mâncat într-o locantă minusculă. Nimic special; am răsturnat de nenumărate ori o cutie de ton între jumătățile proaspete ale unei chifle, dar rezultatul a fost întotdeauna doar o jalnică pastişa a felului cu pricina. Să fi fost foamea, să fi fost vânticelul, să fi fost noutatea locului care se promitea exotic... Au fost și alte feluri de mâncare, *papas arrugadas* de exemplu, dar nu despre mâncare vreau să vă spun, ci despre un alt fel de a te raporta la viață, trăind clipa.

Tenerifezii, canarezii în general, ca orice alți insulari de altfel, au în mod sigur un fel aparte de a percepe relația lor cu restul lumii; înconjurați de mare, cu o libertate de evadare pe continent oarecum îngrădită, au descoperit cum să își facă plăcută fiecare clipă petrecută între ape, exploatând cu imaginație orice urmă de potențial terestru pe care îl oferă insula, iar acolo unde oferta este minimală au inventat ceea ce lipsea, de exemplu, Teresitas, o plajă cu nisip fin, alb, african, adus din Sahara că tot este așa de aproape, la concurență cu plajele negre de origine vulcanică.

Acum, să fie clar, canarezii nu sunt nemți, iar intervenția lor nu este de loc calculată și riguroasă, ci plină de farmecul relaxat al unei populații *mélange* – spirit băstinaș guanche cu ludicul spaniol – pe ritmuri de „una camisa negra”.

Odată ajuns pe insula triumghiulară de 2057 kmp, opțiunile turistului clasic venit să zacă la soare par destul de limitate: capitala Santa Cruz de Tenerife cu plaja Teresitas, orașul Puerto de la Cruz în nord cu plaja neagră autentică a insulei sau colțul sudic cu plajele gri ce se întind între Los Cristianos, Playa de las Americas, și Los Gigantes. Pline de turiști leneși dispuși să fure cât mai mult soare printre palele de vânt – indiferent de anotimpul european – plajele nu îți spun mare lucru; nisipoase sau pietroase, în general destul de curate, amenajate și spectaculoase când au circuit închis, pe bani mulți, sau banale, dar „la liber”, nu ar fi neapărat motivul unei deplasări în mijlocul Oceanului Atlantic, decât dacă mizezi pe liniștea locului și vrei să dormi mult, căci insula este un terminal de vacanță pentru pensionari și familii cu copii mici; nemți mulți, englezi, francezi...

Întâmplarea a făcut să nu fiu doar un turist tradițional asistat de o agenție de turism; nu, eram mult mai norocoasă, căci eram aici pentru 12 zile, având un ghid personal, vorbitor fluent de limba română și cursiv-promițător în spaniolă,

după doar 3 luni de învățat limba aceasta la mama ei acasă: fiica mea, studentă la a doua cea mai veche Universitate din Spania, înființată pe la 1792 chiar aici, în Tenerife.

Deși mică și ușor de parcurs, insula a cărei lungime maximă este cam cât distanța dintre Târgoviște și București – aproximativ 80 km în linie dreaptă – și lată de 50 km, este plină de surprize plăcute și de inedit local. Cu puțină voință, asta însemnând să te scoli devreme tare, pe la 6 a.m., poți să faci un tur terestru complet utilizând doar transportul local, cu autobuzul – *guagua*, mai ales dacă ești bine informat asupra orarului și ai un traseu clar pe care îți propui să-l urmezi. Un localnic – ceea ce aproape devenise fiica mea în cele trei luni de școală – este tot ce îți trebuie ca să te luminezi asupra orarului și a traseului. Îți mai trebuie neapărat o geantă ușoară și încăpătoare în care să se îngheșue o canadiană impermeabilă, dar și costumul de baie alături de o sticlă de apă și câțiva biscuiți pentru situațiile de urgență. La ce sunt bune toate acestea? Păi sunt, pentru că vremea este extrem de schimbătoare, cel puțin în sezonul „rece”; soarele strălucitor dispare brusc, norii invadează dramatic cerul, ploaia cade în rafale spălând orizontul întristat, temperatura scade simțitor, dar totul miroase bine, a reavăn, ca primăvara evident, miros de

care se grăbește și soarele să se bucure, apărând la fel de brusc cum a dispărut, descompunându-și lumina în spectaculosul curcubeu aruncat peste zare la concurență cu formele organice ale complexului cultural construit de Calatrava. Aici, pe platformele exterioare ale complexului, punctând în memoria mea asocierea de imagine cu opera din Sydney, l-am întâlnit pentru prima dată reflectat în miliardele de picături suspendate în aer, înainte ca acestea să se evapore sub pala de vânt marca Tenerife. Curcubeul. De fapt, ai putea pe sub canadiană să nu porți decât costumul de baie, căci șansa să te afli lângă o plajă chiar în momentul în care soarele ți se dăruie din nou, este foarte mare; ești pe fază, nu ratezi nimic! Nu, nu trebuie să iei în geantă și schiurile: când te duci pe Teide, te duci doar pe Teide; atunci geaca trebuie să fie mai groasă și șlapii, cu care poți să umbli oriunde și oricând pe insulă, trebuie să fie îmblăniți. Biscuiții și apa sunt absolut obligatorii: poți să pierzi autobuzul, poți să încurci programul sau traseul sau poți să nu găsești loc în mașina pe care o aștepti sau poți să le pățești pe toate trei la ora prânzului, când toată lumea doarme. Căci așa e canarezul, începe lucrul târziu, pe la 9-10, bea cafeaua până la 11, închide la 14 și doarme până la 16, mai lucrează două ore și e gata pregătit pentru odihna sau distracția

de noapte. Cât lucrează, nu prea dă în brânci, e mereu relaxat, zâmbitor și plin de iubire judecând după modul foarte special în care toată lumea se sărută când face cunoștință cu o nouă persoană. Nu există străngeri de mână, înclinări din cap, sărutatul mâinii doamnelor, nu; toți sunt bucuroși când li se prezintă cineva, și se sărută fericiți pe obraz. Așa am făcut și eu cunoștință –fiind prezentată – cu portarul de la cămin, cu decanul facultății, cu colegul de grupă, cu șoferul de la muzeul de perle etc... Cel din urmă chiar a meritat pupicul.

Perlele sudului

Aflasem dintr-un pliant turistic despre existența muzeului perlelor în partea de sud a insulei, dar asta nu înseamnă că deși aproape toată populația lucrează în turism sunt toată de informații de gen. Eram în Las Americas și încercam să aflăm unde este situat. Enigmă totală! Trecând peste amănuntele întâmplării, la un chioșc de ziare am aflat că pentru ziua și ora respectivă momentul era ratat, ultimul autobuz care mergea acolo, (undeva în afara stațiunii), plecase de ceva timp; pentru mine, *măine* însemna prea târziu, însemna o ultimă privire aruncată asupra insulei, prin hubloul avionului.

Deci, ce facem? Și atunci a apărut el, un englez de vreo 35 de ani, tenerefezat

prin naturalizare cu vreo 11 ani în urmă, venit în excursie și nemaiplecăt niciodată de aici; între el și insulă fusese dragoste la prima vedere. Acum lucra pentru muzeul de perle, Tenerife Pearl, venise cu mașina în stațiune, să facă niște comisioane, era la chioscul de ziare și avea două locuri în furgonetă, la pachet cu foarte multă bunăvoință și bună dispoziție. Văzut, pu-pat, plăcut, și în douăzeci de minute deja ne prezenta managerului de la muzeu, la fel de amabil și dispus să ne ajute să profităm cât mai mult din cât mai rămăsese din orele de vizitare din acea zi deci, ghid personal de limba engleză pentru un tur complet și indicația expresă ca autobuzul să nu plece înapoi cu grupul decât după ce ne-am revenit și noi din uimire la cele văzute.

Așa am intrat în universul perlelor sălbatice, dacă se poate spune așa, și a celor de cultură, din ape mai calde sau mai reci, mici mici mici, mari sau uriașe, albe, galbene, aurii, gri, albastre, argintii, negre, speciale, rare sau extrem de rare, mai mult sau mai puțin perfecte ca formă, accesibile ca preț sau exorbitante, montate în cele mai sofisticate bijuterii sau înșirate cuminți în șiruri nefinisate așteptându-și anoul sau închizătoarea. Pe măsura ce aflai despre ele – istoria unei lumi paralele, căci este o lume a lor – în strălucirea convexă a fiecăreia găseai puterea teleportării în cele mai exotice

locuri de pe pământ... Tahiti, Japonia, Australia, Filipine. Evident, turul complet se termina în magazinul de perle, unde te năpădea dilema: să-mi iau, să nu, dacă da, pe care, da' cu ce, montată sau nu, și asta până în fața unei fântâni decorative din a cărei apă se ridica un abur misterios, lăsând să se vadă în „adâncurile ei” câteva scoici vii, făcătoare de perle. Contra a 25 de euro, cu un clește metalic și norocul personal al fiecărui doritor de a-și pescui propria perlă, puteai să te lauzi în final că ai practicat acest sport. Garantat, sub mușchiul fiecărei vietăți închise în carapacea calcaroasă, se află o comoară; erau scoici de cultură cărora li se inserase în prealabil, într-un moment al existenței lor, grăuntele de nisip pe care ființa tăcută de sub ape ar fi trebuit să îl izoleze în comoara râvnită. Scoicile fuseseră scanate cândva, de unde și garanția că exista o perlă în fiecare, dar care era produsul în momentul pescuirii, însemna surpriza la schimb cu cei 25 de euro. Puteai să fi în pierdere sau în câștig din punct de vedere material, dar bucuria de a ține în palmă mica plăcere vinovată, a ta, unică prin unicitatea ei, perfectă sau nu în sine, dar perfectă pentru tine, te făcea să uiți că, pentru sentimentul ăsta, a murit o ființă, chiar dacă inferioară pe lanțul evolutiv. Scoica era desfăcută pe loc și perla răsfrângea în lumină prima ei sclipire. Aurie. Așa a fost a noastră, rostro-

golindu-se viaie în căușul uneia dintre cele două jumătăți de cochilie placată cu sidel argintiu, la fel de prețioasă în strălucirea ei ca și perla însăși. Mai dai 15 euro, o iei montată într-un firicel de aur, dacă nu, îi poți simți bucuria trezirii la viață când se zbenguie între cele două jumătăți sidefate ale carapacei, pe care le primești odată cu comoara; bineînțeles, are și un act de naștere prin dovada de autentificare certificată de un evaluator autorizat, de la care afli cam câți bani face.

Muzeul perlelor fusese doar cireașa (perla) de pe tort pentru ziua aceea în care pornisem foarte de dimineață din Santa Cruz de Tenerife, partea de nord-est a insulei, spre sudul cald, aproape veșnic însořit, după o noapte furtunoasă udată de o ploaie dezarmantă, rea. Zgribulite de somnul agitat și brusc întrerupt de țârâitul ceasului am urcat în autocarul de Los Cristianos unde trebuia să ajungem până la ora 9 a dimineții și nu oriunde, ci pe un cheu anume, de unde urma să ne imbarcăm pe o mică goeletă cu pânze ce ne promitea, într-o croazieră de patru ore, întâlnirea în larg cu balenele și delfinii, dar și o altă perspectivă a insulei, cea de din afara ei. Ne-am trezit cu adevărat încet, odată cu insula, sub lumina insistentă a zilei care împingea, nu fără efort, norii negri dincolo de orizontul marin. Motorul autocarului torcea monoton alimentând

ultimile urme de somn, care încă își cereau drepturile. Percepeam căldurica din autocar ca pe o promisiune pentru ziua însořită pe care ne-o doream în mica noastră aventură din sud. Șoseaua bună, foarte bună, funcționa ca un fermoar urmărind constant țărmlul jos al insulei, unind cele două părți ale unui întreg: pământul sterp, golaș cu puternice note selenare al insulei vulcanice, și apele Oceanului Atlantic din care țâșnise la un moment dat, scuipat de frământările fierbinți ale Terrei. De-o parte, în stânga, apa incredibil de liniștită după noaptea care fusese schimba luciri și străluciri, după cum geana de lumină a zilei câștiga sau pierdea teren în fața norilor de noapte. În dreapta, pământul bolovanos urca precipitat spre un platou arid acoperit de urme ușoare de vegetație arsă de soare. Din loc în loc, rare și mici enclave în relieful muntos adăposteau ca niște golfuri terestre aglomerări terasate de case cu acoperișuri plate și privirile întoarse spre mare, colorate dar impersonale, așa cum se vedeau de la distanța, sau mici plantații de bananieri pitici ascunși protector sub folii de polietilenă, ferite de invaziile de insecte africane; în rest, relief selenar, nelocuit și straniu, locația ideală pentru un parc eolian populat de o pădure de mori de vânt moderne, triste în singurătatea lor lipsită de un Don Quijote, obosite, dar eficiente în învârtirea lor